

**ÉPÍTŐIPARI KOORDINÁTOROK
FELADATAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI A
BIZTONSÁGOS MUNKAVÉGZÉS
ÉRDEKÉBEN
A BIZTONSÁGI ÉS
EGÉSZSÉGVÉDELMI TERV LÉNYEGE**

**XXI. FELVONÓ KONFERENCIA
SIÓFOK
2013.06.06.**

Somogyi Gyula
munkabiztonsági szakértő
SOMVÉD BT.
30/ 532-52-04

92/57 EGK irányelv

„Az időszakos vagy helyileg változó építkezések biztonsági és egészségvédelmi minimum követelmények végrehajtásáról.”

4/2002. (II.20.) SzCsM – EüM együttes rendelet

**Az építési munkahelyeken és
az építési folyamatok során
megvalósítandó minimális
munkavédelmi
követelményekről**

1. A tervezésben résztvevő biztonsági és egészségvédelmi koordinátor

R 3. § (1) szerint „A tervező köteles a kivitelezési tervdokumentáció készítése során koordinátort igénybe venni (foglalkoztatni vagy megbízni).

2. Ki lehet tervezői koordinátor?

A ma érvényes jogszabály szerint a koordinátor olyan **természetes személy** lehet, akinek **legalább középfokú munkavédelmi végzettsége van**, vagy külső szolgáltatóként e feladattal megbízott személy.

EU: természetes személy!? Munkavédelmi szakképesítés!?

A rendelet a tervezői koordinátorok feladatainak meghatározásával indirekt módon is meghatározza, hogy ki lehet biztonsági és egészségvédelmi koordinátor.

- PI. az összehangolási feladatok végrehajtására csak tapasztalattal rendelkező **építőipari szakember** képes.
- A tervezői koordinátor esetében a fentiekén túlmenően ajánlatos a tervezői munka ismerete (**tervezői gyakorlat**) is.

A tervezői koordinátor feladatai:

a) koordinálja a 6. §-ban meghatározottak megvalósítását;

b) szakmailag ellenőrzi a biztonsági és egészségvédelmi tervet;

c) összeállítja azt a dokumentációt, amelyben az építmény és az építési technológia jellemzői alapján az egészség és biztonság célszerű követelményeit rögzítik az esetleges későbbi munkák biztonsága érdekében;

d) összehangolja a megelőzés és a biztonság általános alapelveinek megvalósítását, különösen:

da) a kivitelezési tervek elkészítése során az egyszerre, vagy a csak egymás után végezhető munkafázisok, illetve munkaszakaszok meghatározását,

db) a különböző munkafázisok, illetve munkaszakaszok előrelátható kivitelezési időtartamának meghatározását.”

Tervezői koordinátor megelőző tevékenysége:

A tervezési koordinátor feladata, hogy a tervezőn keresztül irányítsa a veszélymegelőzés követelményeinek teljesítését.

A biztonságot integráló építészeti, szakipari terv

A tervezői koordinátornak el kell érnie, hogy a tervezők a terveikben előnyben részesítsék a **biztonságosan kivitelezhető technológiákat.**

Példa: födémekkel együtt parapet kialakítása.

Mi a későbbi munkához írt dokumentáció?

Minden építményről dokumentációt kell készíteni a későbbi munkákhoz, ami egyértelműen tartalmazza a későbbi használatra, karbantartásra, átépítésre és lebontásra vonatkozó **intézkedéseket és rendelkezéseket.**

(pl. az ablaktisztítók kikötési pontjai, a tetőn végzendő későbbi munkálatok leesés elleni védelméhez használható kikötési pontok, későbbi függőállvánnyal tervezett munkák esetére a függőállványok függesztési pontja),

- a felhasznált építőanyagokról, amelyek az épületen végzett későbbi munkák során veszélyt jelenthetnek a biztonságra és egészségre, (pl. azbeszt)
- feljegyzés a felhasznált előre gyártott elemek összekapcsolásáról és szétválasztásáról, (pl. paneles technológiával épített épületek szétbontására ajánlott technológia,
- a karbantartási munkákról, pl. az üvegtető megtisztításáról, melyek a teherbíró felületek,
- a tetőn lévő kémények, légkondicionáló berendezések, egyéb épületgépészeti és telekommunikációs berendezések biztonságos megközelítési módjáról,

- a villamos és gázvezetékek helyéről, szakaszolási, kikapcsolási lehetőségekről,
- nehezen megközelíthető világítótestekbe javasolt fényforrásokról, cseréjük lehetőségeiről,
- az időszakos biztonsági felülvizsgálatokra kötelezett szerkezetek, berendezések esetében a felülvizsgálatok gyakoriságát,
- az előírt karbantartások, cserék, javasolt felújítások idejét.

1. A kivitelezésben résztvevő biztonsági és egészségvédelmi koordinátor.

A kivitelező köteles koordinátort igénybe venni, foglalkoztatni vagy megbízni a kivitelezési munkák alatt.

2. Ki lehet kivitelezői koordinátor?

A ma érvényes jogszabály szerint a koordinátor olyan **természetes személy lehet, akinek legalább középfokú munkavédelmi végzettsége van, vagy** külső szolgáltatóként e feladattal megbízott személy

Néhány felmerült kérdés és válasz

Lehet-e a társaságnál/vállalkozásnál munkaszerződéssel foglalkoztatott munkavédelmi szakember egyben kivitelezői biztonsági és egészségvédelmi koordinátor is?

Válasz: **IGEN**

Célszerű-e egy személyt több építkezés koordinálásával megbízni?

Válasz: nem célszerű egy-kettőnél több építkezés koordinálásával megbízni, mert akkor felelősséggel nem tudja vagy egyik, vagy másik feladatát ellátni.

Ezen túlmenően fontos tisztázni azt, hogy a két feladat (munkavédelem és koordináció) nem egy és ugyanaz.

Lehet-e olyan munkavédelmi szakképesítéssel rendelkező személy kivitelezői biztonsági és egészségvédelmi koordinátor, aki nem rendelkezik semminemű építőipari kivitelezési munkavédelmi gyakorlattal?

Válasz: **IGEN, DE NEM CÉLSZERŰ ÉS SZERENCSES.**

Hány kivitelezői biztonsági és egészségvédelmi koordinátort kell foglalkoztatni vagy megbízni egy nagy építkezésen, ahol több társaság/vállalkozás dolgozói tevékenykednek?

Válasz: a válasz magától adódik, hiszen **a kivitelezői biztonsági és egészségvédelmi koordinátor** egyik alapvető feladata több vállalkozás dolgozói számára a biztonságos és egészséget nem veszélyeztető munkavégzés megteremtése, azaz munkavégzésük biztonságának összehangolása. Ezt a gyakorlatban egy személy vagy **egy szervezet** tudja jó hatásokkal elvégezni.

A konferencián részt vevő cégeknek kell-e biztonsági és egészségvédelmi koordinátort foglalkoztatni vagy megbízni?

Csak akkor, ha:

- fővállalkozók,
- generálkivitelezők

Amennyiben alvállalkozók akkor NEM

Végezhet-e kivitelezői biztonsági és egészségvédelmi koordinátori tevékenységet Magyarországon jogi személy?

Válasz: a ma hatályos jogszabály nem engedi meg, hogy jogi személy legyen a koordinátor. A gyakorlat viszont az - és ezt a hatóság sem kifogásolta eddig -, hogy meg kellett engedni a jogi személyeknek is azt, hogy e tevékenységet ellássák.

Mely építkezéseken kell kivitelezői biztonsági és egészségvédelmi koordinátort foglalkoztatni vagy megbízni?

Válasz: A hatályos jogszabály szerint a kivitelező munkáltató köteles koordinátort igénybe venni (foglalkoztatni vagy megbízni) a kivitelezési munkák alatt.

A jogszabály szerint **minden kivitelezésen kötelező a kivitelezőnek koordinátort igénybe venni**, függetlenül például attól, hogy egy vagy több munkáltató munkavállalói vannak-e az építkezésen foglalkoztatva

Kell-e munkavédelmi szaktevékenység, közép vagy felsőfokú a kivitelezési tevékenységre jellemző végzettség és néhány év gyakorlat a kivitelezői biztonsági és egészségvédelmi koordinátori feladatok ellátásához?

Válasz: a koordinátori feladatok ellátása építőipari ismeretet, munkavédelmi hozzáértést és gyakorlatot kíván. Az építőipari végzettség és gyakorlat nem kötelező, de szerencsés, ha a koordinátor rendelkezik ilyen irányú képesítéssel, és főleg gyakorlattal.

A kivitelezői koordinátor feladatai

a) a meghatározott követelmények megvalósulásának összehangolása annak érdekében, hogy a munkáltató és – amennyiben a munkavállalók érdekében ez szükséges – a munkát személyesen végző önálló vállalkozók a 10. §-ban meghatározottakat, továbbá a 6. § (2) bekezdés b) pontjában megállapított biztonsági és egészségvédelmi tervben meghatározottakat megvalósítsák;

b) indokolt esetben kiegészítés készítése a biztonsági és egészségvédelmi tervhez, valamint a 7. § c) pontjában meghatározott dokumentációhoz, annak érdekében, hogy azok folyamatosan tartalmazzák a munkák előrehaladásából, illetve a körülmények változásából adódóan az egészséges és biztonságos munkavégzés követelményeit;

c) közreműködés az építési munkahelyen egyidejűleg tevékenykedő, illetve egymást követően felvonuló munkálatok között a tevékenységek összehangolásában, figyelemmel az Mvt. 40. §-ának (2) bekezdésében megfogalmazott felelősségi szabályokra;

Az összehangolás megvalósításáért a Polgári Törvénykönyv szerinti fővállalkozó, ennek hiányában bármely más olyan személy vagy szervezet, aki, illetve amely a tényleges irányítást gyakorolja, vagy a munkahelyért a fő felelősséget viseli, ha ilyen nincs, akkor az a felelős, akinek az érdekében a munkavégzés folyik.)

d) a munkafolyamatok ellenőrzésének összehangolása;

e) a szükséges intézkedések megtétele annak érdekében, hogy az építési munkahelyre kizárólag csak az arra jogosultak léphessenek be.

(A Működő üzemre nem gondolt a jogalkotó, de a gyakorlat igen!)

A kivitelezői koordinátor munkavégzésének módszerei

A koordinátoroknak, a tervezés és kivitelezés többi résztvevőjéhez hasonlóan alapvető feladata a munkavégzés biztonságos és egészséget nem veszélyeztető összehangolásának segítése, a feltételek megfogalmazása és **a megelőzés.**

A koordinátor tanácsokkal látja el és segíti a fővállalkozó kivitelezőt, felelős műszaki vezetőt, építésvezetőt abban, hogy megelőző intézkedéseket tegyenek a beruházás valamennyi szakaszában.

Ennek érdekében :

- Kapcsolatba lép a kivitelezésben tevékenykedő különböző felekkel azok tervezett biztonsági és egészségvédelmi intézkedéseinek összegyűjtése és elemzése érdekében.

!

- Gondoskodik a különböző kivitelezési szakaszok biztonságának meglétéről és kézben tartja az egyidejűleg kivitelezett munkákból eredő kockázatokat.
- Ellenőrzi hogy a helyszínen dolgozó vállalkozások közötti megállapodások megfelelnek-e a munkavédelmi jogszabályi előírásoknak és azokat betartják e.

A koordinátornak feladatai ellátásához szakértelemre és tapasztalatra van szüksége. Értelmeznie kell a terveket a műszaki leírásokat, **fel kell ismernie az adott kivitelezési tevékenységben rejlő kockázatokat és azokat elemeznie kell.** (Nem az Mvt 54.§-ában leírt kockázatértékelésről van szó!)

- Az elemzéseket követően a biztonsági és egészségvédelmi tervben, kooperációs, munkavédelmi koordinációs értekezleteken és egyéb módon megelőző intézkedéseket kell tennie, kezdeményeznie a kockázatok elkerülése, csökkentése vagy megszüntetése érdekében.
- Ez nem egyszeri munkafolyamat, hanem állandó odafigyelést igénylő tevékenység, mely folyamatosan igényli a biztonságnak a munkavégzésekbe történő integrálását.

A BIZTONSÁGI ÉS EGÉSZSÉGVÉDELMI TERV

A kivitelezési tervdokumentációk készítésénél, az építőipari kivitelezési tevékenység előkészítésénél és végzésénél a tervezőknek, illetve a kivitelezőknek:

biztonsági és egészségvédelmi tervben meg kell határozni az adott építési munkahely sajátosságainak a figyelembevételével a munkahelyre, a munkavégzésre vonatkozó egészségvédelmi és biztonsági követelményeket.

Ki készítse el a biztonsági és egészségvédelmi tervet?

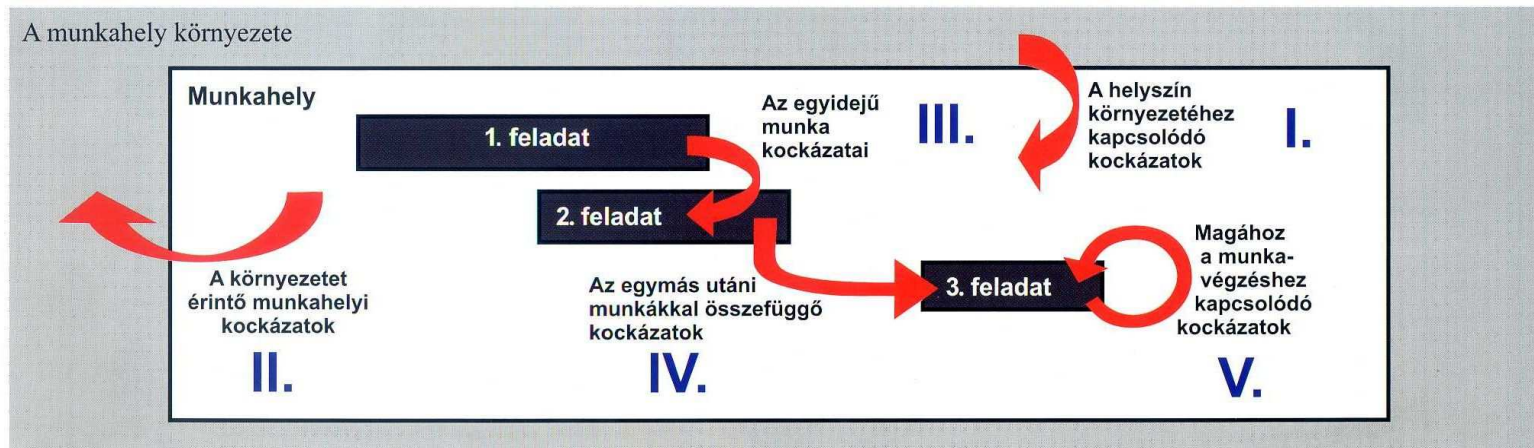
A jogszabály nem definiálja azt, hogy ki készítse el a BET-et. A gyakorlatban az építkezések döntő hányadánál a BET-et a kivitelező munkavédelmi szakembere, biztonsági és egészségvédelmi koordinátora vagy külsős munkavédelmi szakember/biztonsági és egészségvédelmi koordinátor készíti.

H - A biztonsági és egészségvédelmi terv

A biztonsági és egészségvédelmi terv 3 fő részre osztható:

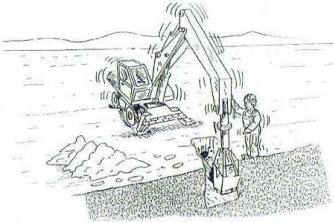
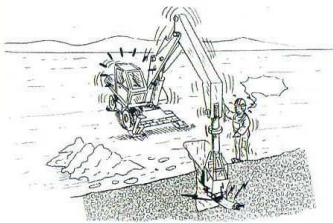

1. rész: Az elvégzendő munka leírása
2. rész: A felek felsorolása
3. rész: Kockázat-megelőzési elemzés

A harmadik rész a legfontosabb. Ennek felépítése az elvégzendő munkálatok egyidejűségétől, avagy egymás utániságától függ:

A kockázat elemzését a munka előrehaladásával összhangban fokozatosan, **a műszaki alternatívák és a folyamatban résztvevő valamennyi fél észrevételeinek** figyelembevételével **aktualizálni kell.**

I. A munkahely környezetével összefüggő kockázatok elemzése:

Környezeti elemek	Konkrét káreset	A javasolt megelőző intézkedések	Szakasz			Megjegyzések
			Projekt	Helyszín	FAP	
<p>Föld alatti csövek</p> 	<p>Áramütés Csőtörés</p> 	<p>A föld alatti berendezések tervének eljuttatása a vállalkozáshoz</p> <p>Kézi kereséssel történő helymeghatározás</p> <p>A nyomvonal kijelölése</p> <p>A későbbi felhasználók tájékoztatása a csövek nyomvonaláról.</p>	X	X	X	„Technikai” értekezlet ütemezése

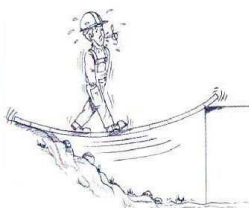

II. A környezetet érintő munkahelyi kockázatok elemzése:

A munkahely tevékenysége vagy része	A környezetet érintő konkrét káreset	A veszélyeztetés “tárgya”	Javasolt megelőző intézkedések	Szakasz			Megjegyzések
				Projekt	Helyszín	FAP	
<p>Válaszfalak elbontása Törmelék eltávolítása</p> 	<p>Leeső tárgyak</p> 	<p>Járókelők Szomszédok</p>	<p>A munkahely elkerítése</p> <p>Megfelelő módszerek alkalmazása a törmeléknek a helyszínről történő eltávolítására.</p> 	X	X	X	A biztonsági terv adaptálása a kiválasztott módszernek megfelelően

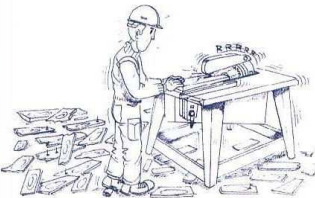

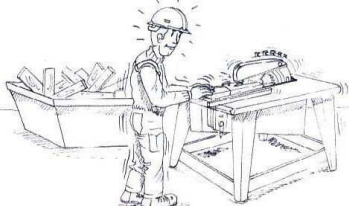
III. A munkahelyen egyidejűleg végzett munkálatok kockázatainak elemzése:

Kockázat- forrást jelentő munkák	Konkrét káreset	Veszélyez- tetett munkák	A javasolt megelőző intézkedések	Szakasz			Megjegyzések
				Projekt	Helyszín	FAP	
A munka ütemterve							
A munkaterület előkészítése				X	X		
Földkiemelés							
Betonfelület letakarítása							
Vezetőoszlopok							
Bontás							
Zsaluzás							
Betonvasalás							
Bontás	Halláskárosodás	Betonkeverés	A megfelelő munkamódszerek kiválasztása.				
				X	X		
			Hallásvédő felszerelés rendelkezésre bocsátása és elosztása				

IV. A munkahelyen egymást követő munkákhoz kapcsolódó kockázatok elemzése:

Kockázat- forrást jelentő munkák	Konkrét káreset	Veszélyeztetett munkák	A javasolt megelőző intézkedések	Szakasz			Meg- jegyzések
				Projekt	Helyszín	FAP	
Földkiemelés 	Az épület megközelítésekor történő leesés 	Általános védelem?? 	- Biztonságos közlekedő utak kialakítása. A feltöltési munka előbbre hozása a tervezés során.	X	X		A koordinátor segítségével az ideiglenes létesítményeket feltűntető terv készül.
					X		

V. Magához a munkvégzéshez kapcsolódó kockázatok elemzése:

Munkák	Konkrét káreset	A javasolt megelőző intézkedések	Szakasz			Meg- jegyzések
			Projekt	Helyszín	FAP	
				X		

Mi a teendője a konferencián jelen lévő cégeknek, ha nem fővállalkozók vagy generál kivitelezők?

- Saját kockázatértékelésük elkészítése és átadás a koordinátornak
- Veszélyes munkaeszközök munkavédelmi üzembe helyezése, id. bizt. felülvizsgálata
- BET megismerése
- Speciális a munkahelyre, munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi előírások megismerése, betartása

- Részvétel a kooperációs és biztonsági koordinációs értekezleteken, az ott meghatározott feladatok ,megállapodások betartása
- Felelős műszaki vezetői, projektvezetői, koordinátori elírások betartása
- Munkavédelmi jogszabályi előírások betartása
- Technológiai utasítások munkavédelmi előírásainak betartása

**BONTÁSI MUNKÁK
MUNKAVÉDELMI ELŐÍRÁSAI.**

Ott, ahol az épület vagy szerkezet bontása veszélyt jelenthet:

- a) megfelelő óvintézkedésekről, módszerekről és eljárásokról kell gondoskodni;
 - b) a munkát szakképesítéssel, tapasztalattal és megfelelő gyakorlattal rendelkező személy irányításával szabad végezni.
- A bontási munkákhoz tervet kell készíteni, melynek tartalmaznia kell a bontás sorrendjét, technológiáját, a szükséges eszközöket és az alkalmazandó segédszerkezetet.

- **A bontást végző munkavállalókkal az alkalmazott technológiát, műveletet meg kell ismertetni.**
- **A bontási munkák megkezdése előtt meg kell vizsgálni, hogy az építmény milyen anyagból készült, illetve található-e azbeszttartalmú anyag az épületen.**
- **A munka megszakítása esetén a bontás alatt lévő, valamint a megmaradó épületszerkezetek állékonyságát biztosítani kell.**

- **A bontási munkaterületet kerítéssel, korláttal kell körülvenni, és az idegen, illetéktelen személyek bontási területre történő bejutását meg kell akadályozni.**
- **Épületek összefüggő szerkezeti részeit több szinten egyszerre bontani nem szabad.**
- **Meglazult vagy bizonytalan teherbírású épületszerkezetekre, födémekre állványt vagy dúcolást helyezni nem szabad. A bontás során használt aládúcolásokat, kitámasztásokat, kiváltásokat méretezni kell.**

- A közlekedési és menekülési utakat a törmeléktől tisztán kell tartani.
- **Amennyiben nem akadályozható meg, hogy az arra fel nem jogosított személyek a bontás közelében tartózkodjanak, a veszélyes tér határán figyelő személyt kell felállítani,**
- A kibontott anyagot úgy kell eltávolítani, hogy az se porhatást, se egyéb olyan hatást ne okozzon, amely a környezetre, illetve az építési munkahelyen vagy annak közelében tartózkodókra káros vagy kellemetlen lehet.

- **Bontásnál a falmagasság kétszeresének megfelelő sávot kell veszélyes zónának tekinteni.**

12/2006. (III. 23.) EüM rendelet az azbeszttel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről

- Minden olyan tevékenység esetében, amikor azbeszttexpozíció kockázata feltételezhető, a munkáltató köteles erre a kockázatértékelést elvégezni.
- Az azbeszttel folytatott tevékenységet a munkáltatónak a munka megkezdése előtt 15 nappal írásban be kell jelentenie munkavégzés helye szerint illetékes területi munkavédelmi felügyelőségnek

- Azbesztet, azbeszttartalmú terméket tartalmazó épület, létesítmény, szerkezet bontása előtt a munkáltatónak munkatervet kell készítenie.
- Azbeszttel, azbeszttartalmú termékkel végzett bontási vagy mentesítési munka megkezdése előtt a munkáltatónak nyilatkoznia kell, hogy a tevékenység végzéséhez szükséges szakmai ismeretek biztosítottak, illetve építési engedélyezéshez kötött tevékenység végzésére jogosult.

- A szakmai ismeret biztosítottnak tekinthető, ha a munkáltató a tevékenység végzését megelőző három évben rendszeresen és igazolhatóan azbeszt bontási vagy mentesítési tevékenységet végzett.
- A munkáltató gondoskodik a ténylegesen vagy feltételezhetően azbesztexpozíciónak kitett munkavállalók oktatásáról.

- Minden, azbeszt bontási tevékenység esetében a munkáltató intézkedik annak biztosítására, hogy:

a) az a munkaterület, ahol a fenti tevékenységet végzik:

aa) egyértelműen legyen körülhatárolva és figyelmeztető jelzésekkel ellátva,

ab) csak azon munkavállaló számára legyen hozzáférhető, akinek munkája vagy kötelezettsége teszi szükségessé az oda történő belépést,

ac) olyan területnek minősüljön, ahol tilos a dohányzás;

b) jelöljenek ki olyan területet, ahol a dolgozó azbesztporral történő szennyeződés kockázata nélkül étkezhet és ihat;

c) a munkavállalót a megfelelő egyéni védőeszközzel, szükség esetén védőöltözettel is ellássák, amelyet:

ca) a munkaterületről kivinni - a tisztítás céljából történő elszállítást kivéve - tilos,

- cb)* az utcai ruházattól elkülönítetten kell tárolni;
- d)* fekete-fehér rendszerű öltöző, mosdó, zuhanyzó és illemhely álljon a munkavállalók rendelkezésére;
- e)* a védőeszközöket erre kijelölt, elkülönített helyen tárolják;
- f)* a védőeszközöket minden használat után ellenőrizték és tisztítsák, a hibás védőeszközt az újbóli használat előtt megjavítsák vagy kicserélik.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Somogyi Gyula

SOMVÉD BT.

30/ 532-52-04